EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 19. 9. 2025
COM(2025) 508 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

O VYKONÁVANÍ A EFEKTÍVNOM FUNGOVANÍ SMERNICE 2012/18/EÚ O KONTROLE NEBEZPEČENSTIEV ZÁVAŽNÝCH HAVÁRIÍ S PRÍTOMNOSŤOU NEBEZPEČNÝCH LÁTOK ZA OBDOBIE 2019 – 2022

OBSAH

ÚVOD....2

1. SÚHRN SPRÁV ČLENSKÝCH ŠTÁTOV....3

1.1. Štatistiky o podnikoch....3

1.1.1. Počet podnikov....3

1.1.2. Vonkajšie havarijné plány....5

1.1.3. Informácie pre verejnosť....7

1.1.4. Kontroly....9

1.1.5. Zákaz prevádzky, sankcie a ďalšie donucovacie nástroje....11

1.2. Štatistiky o závažných haváriách....12

2. ĎALŠÍ POSTUP NA ZLEPŠENIE PREDCHÁDZANIA PRIEMYSELNÝM HAVÁRIÁM....15

3. ZÁVERY....18

ÚVOD

Závažné havárie s prítomnosťou nebezpečných látok predstavujú významnú hrozbu pre ľudí a životné prostredie a často spôsobujú značné hospodárske straty a narúšajú udržateľný rast.

V tejto súvislosti sa v smernici 2012/18/EÚ ([1]) o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok (ďalej len „smernica Seveso III“) stanovuje príslušný rámec opatrení na riadenie rizík s cieľom predchádzať závažným haváriám s prítomnosťou nebezpečných látok a zabezpečiť primeranú pripravenosť, prevenciu a reakciu, ak by k takýmto haváriám predsa len došlo.

Túto smernicu museli členské štáty transponovať do 1. júna 2015 a vzťahuje sa na podniky, v ktorých môžu byť prítomné nebezpečné látky (napríklad počas spracovania alebo skladovania) v množstvách prekračujúcich určité prahové hodnoty. Podľa množstva prítomných alebo pravdepodobne prítomných nebezpečných látok sa podniky rozdeľujú na nižšiu a vyššiu úroveň, pričom na vyššiu úroveň sa uplatňujú prísnejšie požiadavky.

Smernica Seveso III tak zohráva kľúčovú úlohu pri nasmerovaní EÚ s vysokou mierou industrializácie k nulovému znečisteniu z priemyselných havárií, čo je záväzok stanovený v Európskej zelenej dohode a akčnom pláne nulového znečistenia. V súlade s článkom 21 ods. 2 smernice Seveso III členské štáty každé štyri roky predložia Komisii správu o vykonávaní uvedenej smernice. V tejto správe sú zhrnuté informácie poskytnuté členskými štátmi za obdobie 2019 – 2022 podľa článku 29 ([2]) s cieľom poskytnúť Európskemu parlamentu a Rade informácie o súčasnom stave vykonávania smernice Seveso III.

Nadväzuje na prvú správu, ktorá bola uverejnená v roku 2021 a týkala sa obdobia 2015 – 2018 ([3]).

Táto správa pozostáva z dvoch častí:

– v časti I sú zhrnuté informácie o vykonávaní smernice Seveso III poskytnuté členskými štátmi. Oddiel 1.1 zahŕňa informácie získané prostredníctvom správ predložených členskými štátmi v súlade s vykonávacím rozhodnutím Komisie 2014/896/EÚ ([4]), ktoré sa zameriavajú na skôr zistené problémové oblasti, doplnené o údaje o podnikoch Seveso získané z databázy systému na vyhľadávanie informácií o podnikoch typu Seveso (eSPIRS) ([5]). Cieľom tohto súhrnu je posúdiť úroveň vykonávania smernice a zistiť prípadné nedostatky, ktoré treba riešiť. V oddiele 1.2 sa informácie z predchádzajúceho oddielu dopĺňajú údajmi o haváriách získanými

([1]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ zo 4. júla 2012 o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok, ktorou sa mení a dopĺňa a následne zrušuje smernica Rady 96/82/ES (Ú. v. EÚ L 197, 24.7.2012, s. 1 – 37).

([2]) V počte podnikov Seveso nahlásených v roku 2019 boli zohľadnené aj údaje za Spojené kráľovstvo, keďže Spojené kráľovstvo ešte bolo členským štátom.

([3]) Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní a účinnom fungovaní smernice 2012/18/EÚ o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok v období 2015 – 2018, 29.9.2021 [COM(2021) 599].

([4]) 2014/896/EÚ: Vykonávacie rozhodnutie Komisie z 10. decembra 2014, ktorým sa stanovuje formát, pomocou ktorého majú členské štáty informovať o vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok [oznámené pod číslom C(2014) 9335].

([5]) EUROPA – Informačný panel eSPIRS – Európska komisia.

z analýzy databázy veľkých havárií (eMARS) ([6]), prevádzkovanej oddelením pre nebezpečenstvá závažných havárií Spoločného výskumného centra Európskej komisie.

– V časti II sú uvedené predpokladané opatrenia, ktoré Komisia podnikne na spoluprácu s členskými štátmi s cieľom ešte zlepšiť predchádzanie priemyselným haváriám a pripravenosť na ne, a to aj riešením nedostatkov pri vykonávaní.

Rovnako ako v prípade predchádzajúcich posúdení sú zistenia v tejto správe založené predovšetkým na informáciách obsiahnutých v správach predložených členskými štátmi a na ich podrobnej analýze ([7]), ako aj na ďalších relevantných údajoch získaných z databáz eSPIRS a eMARS.

Správy 27 členských štátov za vykazované obdobie 2019 – 2022 a predchádzajúce vykazované obdobia sú verejne dostupné ([8]).

1. SÚHRN SPRÁV ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

Všetkých 27 členských štátov predložilo Komisii svoje štvorročné správy za obdobie 2019 – 2022.

1.1. Štatistiky o podnikoch

1.1.1. Počet podnikov

V roku 2022 patrilo do rozsahu pôsobnosti smernice Seveso III v krajinách EÚ27 celkovo 11 059 podnikov (pozri *obrázok 1*). V porovnaní s predchádzajúcim vykazovaným obdobím ide o nárast o 168 ďalších podnikov, pričom v roku 2018 bolo v tých istých 27 členských štátoch nahlásených 10 836 podnikov ([9]). Vo vykazovanom období mali najväčší podiel podnikov Seveso tieto členské štáty: Nemecko (34 %), Francúzsko (11 %), Taliansko (9 %), Španielsko (8 %) a Poľsko (4 %).

Pomer podnikov vyššej úrovne [10] a podnikov nižšej úrovne [11] bol počas vykazovaného obdobia a od predchádzajúceho vykazovaného obdobia stabilný, v priemere 43 % predstavovali podniky vyššej úrovne a 57 % predstavovali podniky nižšej úrovne.

([6]) Systém hlásení o veľkých haváriách (https://emars.jrc.ec.europa.eu).

([7]) Analýza a zhrnutie správ členských štátov o vykonávaní smernice 2012/18/EÚ o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok v súlade s formátom stanoveným vo vykonávacom rozhodnutí Komisie 2014/896/EÚ.

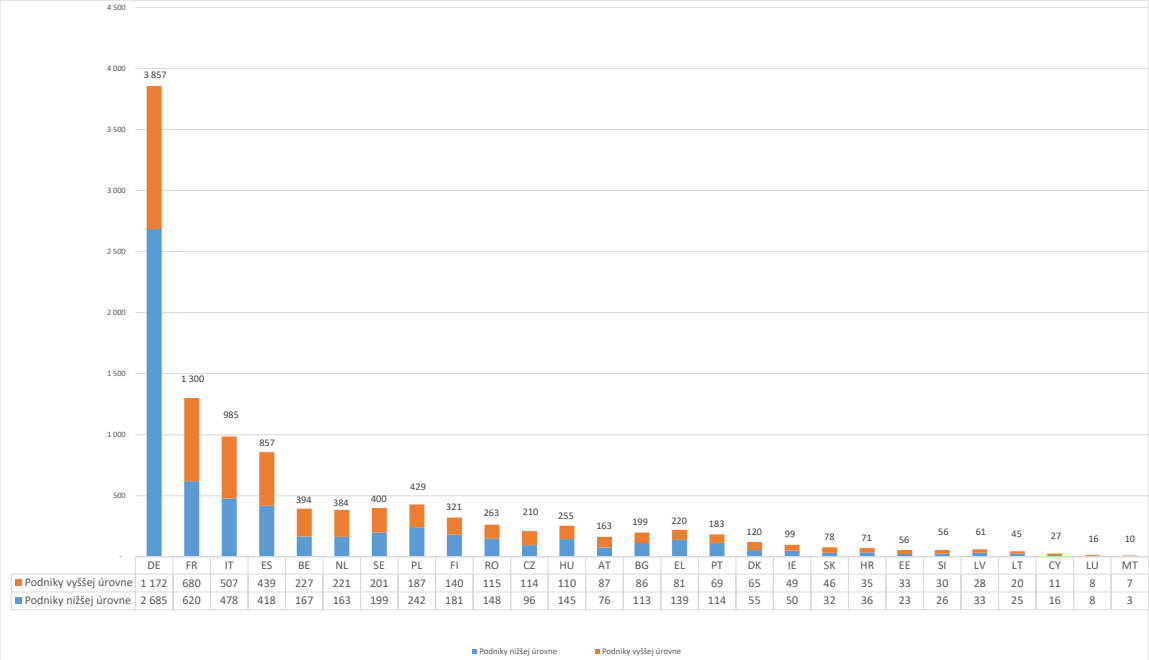
([8]) https://circabc.europa.eu/w/browse/4cc9ca17-0920-4d8a-8796-6ffa170612b7.

([9]) Po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ bol však celkový počet podnikov Seveso vykázaný v roku 2022 nižší ako celkový počet podnikov Seveso vykázaný v roku 2018 (o 717). Tento údaj zahŕňal údaje zo Spojeného kráľovstva, ktoré bolo v tom čase krajinou so štvrtým najvyšším počtom podnikov Seveso v EÚ.

([10]) Článok 3 ods. 2 smernice Seveso III: „podnik nižšej úrovne“ je podnik, v ktorom sú nebezpečné látky prítomné v množstvách, ktoré sú rovné alebo vyššie ako množstvá uvedené v stĺpci 2 časti 1 alebo v stĺpci 2 časti 2 prílohy I, ale v množstvách menších, ako sú množstvá uvedené v stĺpci 3 časti 1 alebo v stĺpci 3 časti 2 prílohy I, prípadne za použitia súčtového pravidla uvedeného v poznámke 4 k prílohe I.

([11]) Článok 3 ods. 3 smernice Seveso III): „podnik vyššej úrovne“ je podnik, v ktorom sú nebezpečné látky prítomné v množstvách, ktoré sú rovné alebo vyššie ako množstvá uvedené v stĺpci 3 časti 1 alebo v stĺpci 3 časti 2 prílohy I, prípadne za použitia súčtového pravidla uvedeného v poznámke 4 k prílohe I.

Obrázok 1: Počet podnikov Seveso v roku 2022[12]

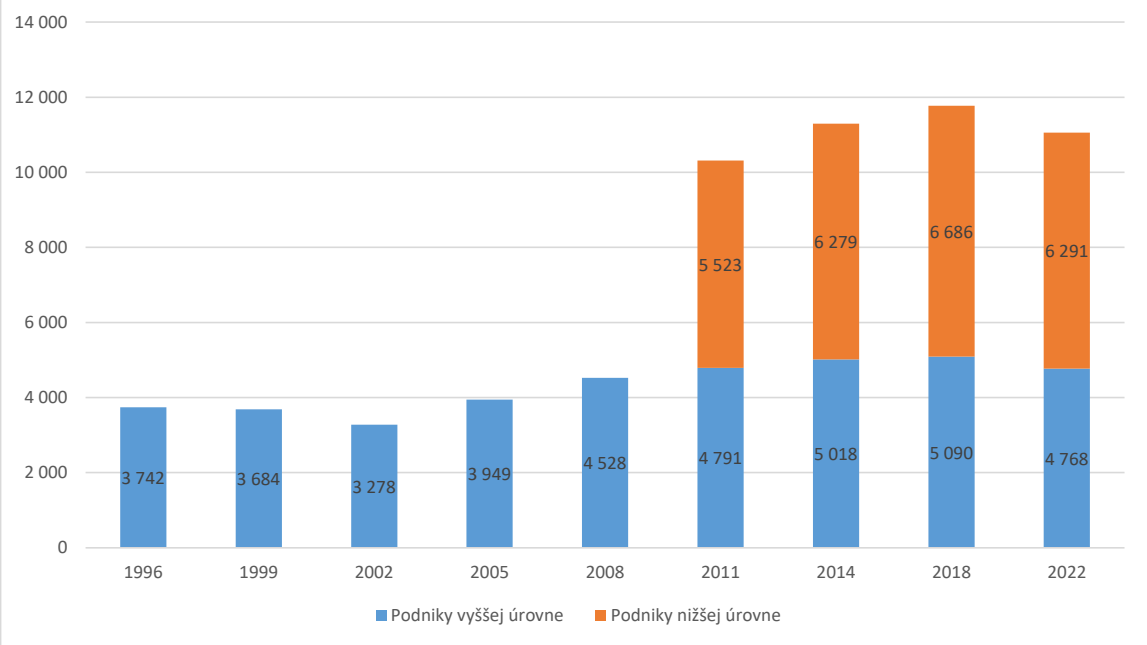
Ako vyplýva z *Obrázok 2*, do roku 2018 je možné pozorovať pomalý, ale stály nárast počtu podnikov, na ktoré sa vzťahuje smernica. Treba to uviesť do súvislosti s tromi kolami rozširovania EÚ počas tohto obdobia (2004, 2007 a 2013) a so zmenou rozsahu pôsobnosti smernice Seveso III po revízii smernice 96/82 z 9. decembra 1982 o kontrole nebezpečenstiev veľkých havárií s prítomnosťou nebezpečných látok ([13]) (smernica Seveso II) v roku 2012. Údaje o podnikoch nižšej úrovne sa nahlasovali až od vykazovaného obdobia 2009 – 2011.

Po roku 2018 viedlo vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie k poklesu celkového počtu podnikov Seveso v porovnaní s predchádzajúcim obdobím, keďže Spojené kráľovstvo bolo v roku 2018 krajinou so štvrtým najvyšším počtom podnikov Seveso v EÚ (8 %). Ako však už bolo uvedené, treba poznamenať, že počet podnikov Seveso v tých istých 27 členských štátoch EÚ sa v rokoch 2018 až 2022 mierne zvýšil.

([12]) Zdroj: eSPIRS.

([13]) Smernica Rady 96/82/ES z 9. decembra 1996 o kontrole nebezpečenstiev veľkých havárií s prítomnosťou nebezpečných látok (*Ú. v. ES L 10, 14.1.1997, s. 13 – 33*).

Obrázok 2: Vývoj počtu podnikov Seveso v období 1996 – 2022 ([14])

Najčastejšie špecifické kategórie činností, na ktoré sa vzťahuje smernica Seveso III počas vykazovaného obdobia, sú ([15]):

1. výroba, dodávanie a distribúcia elektrickej energie (15 %);
2. skladovanie paliva (11 %);
3. veľkoobchod a maloobchod (9 %).

1.1.2. Vonkajšie havarijné plány

V článku 12 ods. 1 písm. b) smernice Seveso III sa od prevádzkovateľov vyžaduje, aby príslušným orgánom poskytli informácie potrebné na vypracovanie vonkajších havarijných plánov pre podniky vyššej úrovne. Tieto plány sú dôležité, keďže umožňujú rýchlu a koordinovanú reakciu na závažné havárie a zohrávajú podstatnú úlohu pri minimalizovaní ich účinkov. Musia sa aj preskúmať a otestovať v intervaloch, ktoré nesmú byť dlhšie ako tri roky (článok 12 ods. 6 smernice).

Príslušné orgány môžu vzhľadom na informácie obsiahnuté v bezpečnostnej správe a s uvedením dôvodov svojho rozhodnutia rozhodnúť, že požiadavka vypracovať vonkajší havarijný plán by sa nemala uplatňovať (článok 12 ods. 8 smernice).

([14]) Zdroj: eSPIRS. Údaje z rokov 1996 a 1999 nie sú úplne porovnateľné vzhľadom na líšiace sa vymedzenie podnikov a zariadení. Viaceré zariadenia v tom istom podniku mohli byť nahlasované jednotlivo, čo vysvetľuje zdanlivý pokles v roku 2002. Okrem toho sa v smernici Seveso III zmenila klasifikácia nebezpečných látok.

([15]) Zdroj: eSPIRS.

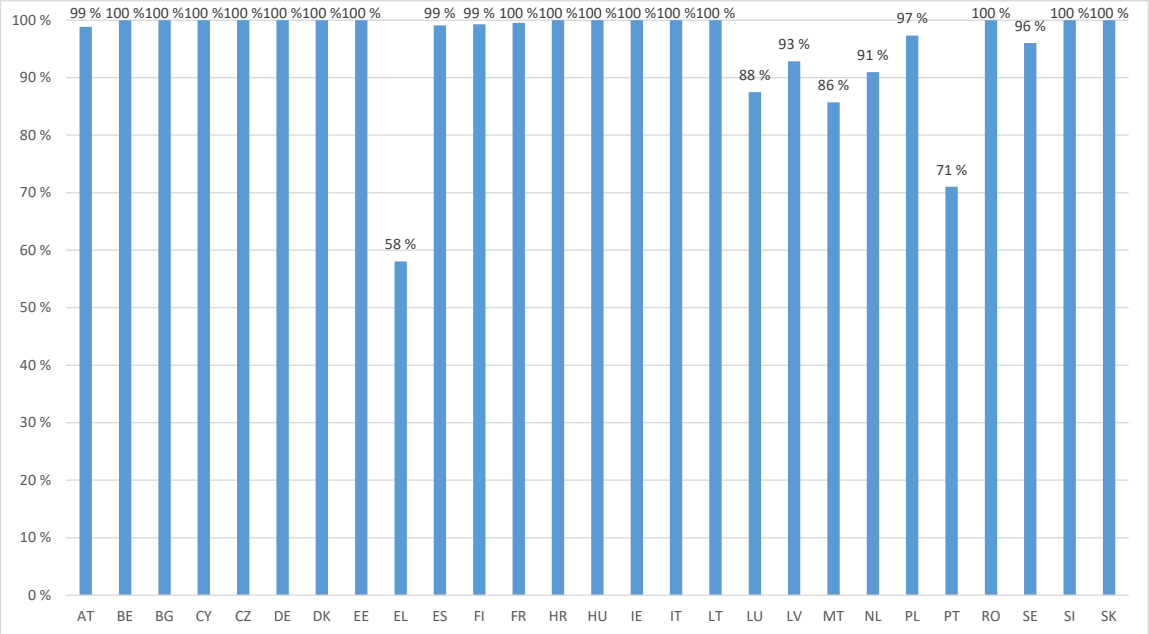
1.1.2.1. Vypracovanie vonkajších havarijných plánov

Ako vyplýva z *Obrázok 3*, na konci vykazovaného obdobia boli vonkajšie havarijné plány vypracované pre väčšinu podnikov vyššej úrovne, v prípade ktorých sa to vyžadovalo. V priemere 96 % zariadení vyššej úrovne malo vo vykazovanom období vonkajší havarijný plán alebo malo povolenie ho nemať.

Najbežnejší dôvod, na ktorý sa príslušné orgány odvolávajú pri povolení nevypracovania vonkajšieho havarijného plánu, je, že na základe ich posúdenia by dôsledky závažnej havárie neprekročili hranice priestorov podniku a/alebo by nepredstavovali potenciálne riziko pre ľudské zdravie a životné prostredie. Ďalšími odôvodneniami boli, že nebezpečné látky neboli v podniku prítomné trvalo, chýbali citlivé prvky v prvkoch v okolí podnikov a účinky prípadnej havárie by boli obmedzené.

Zvyšné 4 % podnikov vyššej úrovne nemali vonkajší havarijný plán, čo svedčí o nedodržiavaní smernice Seveso III alebo o chybách pri podávaní správ. Situácia sa v jednotlivých členských štátoch líši – pozri obrázok 3.

Obrázok 3: Podiel podnikov vyššej úrovne, v prípade ktorých bol počas vykazovaného obdobia vypracovaný vonkajší havarijný plán alebo sa nevyžadoval ([16])

1.1.2.2. Testovanie a preskúmanie vonkajších havarijných plánov

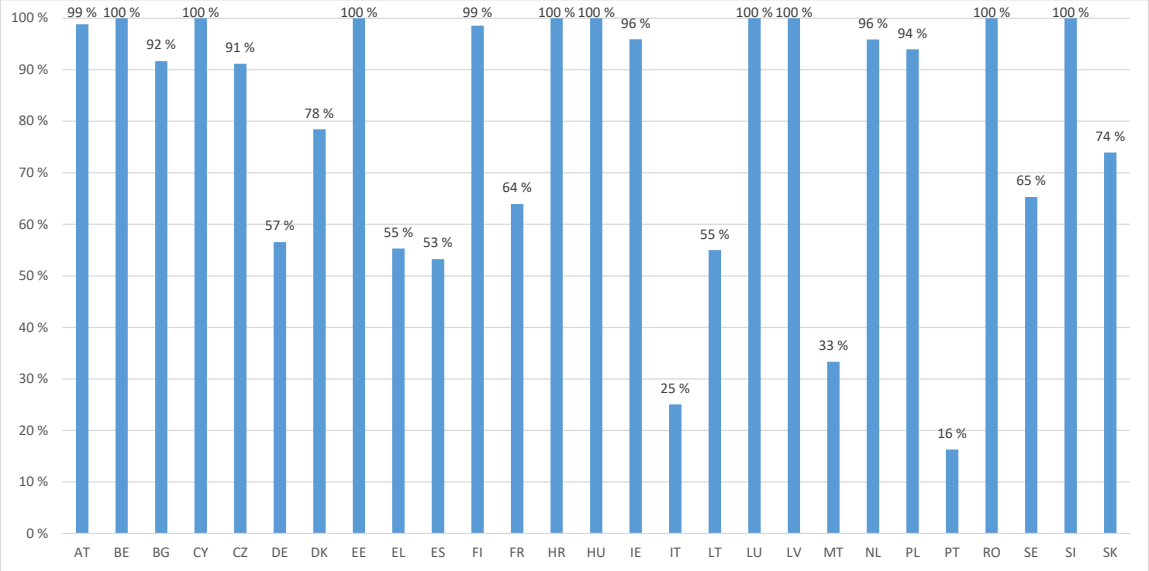
Pokiaľ ide o vykonávanie článku 12 ods. 6 smernice Seveso III o preskúmaní a testovaní vonkajšieho havarijného plánu, vo vykazovanom období 2019 – 2022 došlo v porovnaní s predchádzajúcim vykazovaným obdobím k poklesu počtu vonkajších havarijných plánov, ktoré sú preskúmavané, testované a v prípade potreby aktualizované vo vhodných intervaloch nie dlhších ako tri roky.

V roku 2022 nebolo za posledné tri roky testovaných 21 % existujúcich vonkajších havarijných plánov. Zvyčajne sa to vysvetľuje ťažkosťami spôsobenými pandémiou

([16]) Zdroj: správy členských štátov o vykonávaní a eSPIRS.

COVID-19. Medzi ďalšie uvádzané dôvody patrí nedostatok ľudských zdrojov, nedostatok finančných zdrojov a skutočnosť, že sa neposkytovali potrebné vstupy pre vonkajšie havarijné plány. Nahlásené informácie sú znázornené na *Obrázok 4*.

Obrázok 4: Podiel podnikov vyššej úrovne, v prípade ktorých boli v rokoch 2019 – 2022 testované vonkajšie havarijné plány ([17])

1.1.3. Informácie pre verejnosť

V súlade s článkom 14 ods. 1 musia členské štáty zabezpečiť, aby mala verejnosť neustály prístup k informáciám uvedeným v prílohe V, a to aj v elektronickej forme, a aby boli v prípade potreby aktualizované.

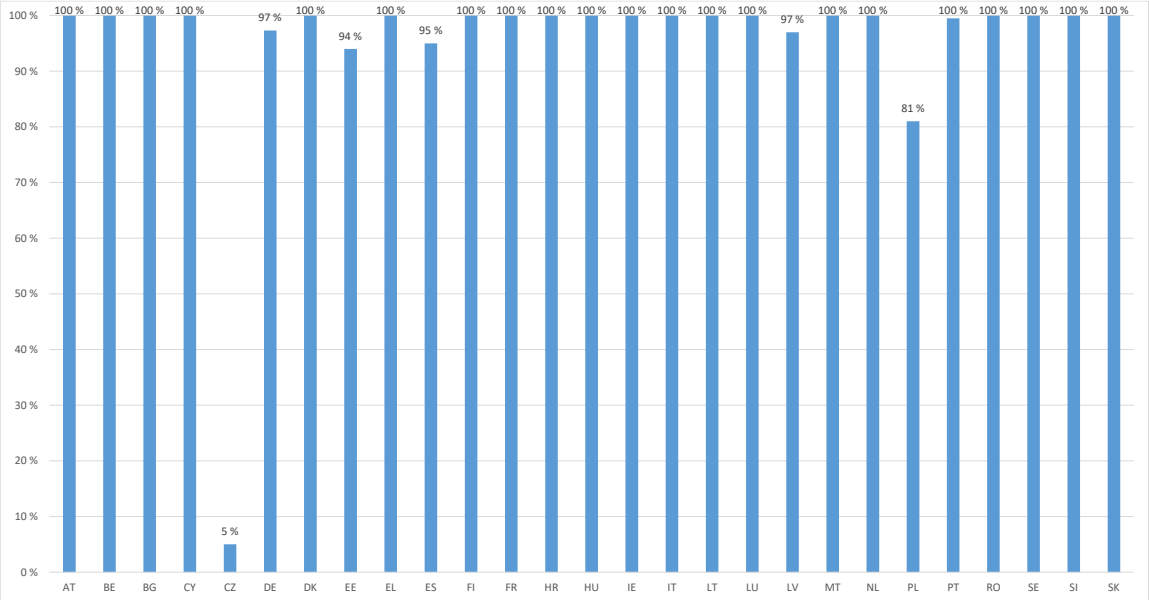
Podľa prílohy V sa od všetkých podnikov vyžaduje, aby poskytli informácie o názve a umiestnení podniku, činnosti v podniku, prítomných nebezpečných látkach a dátume poslednej kontroly. Podniky vyššej úrovne musia sprístupniť ďalšie informácie vrátane zhrnutia pre verejnosť o povahe nebezpečenstva havárie, informácií o bezpečnostných opatreniach, ako aj o príslušných aspektoch vonkajšieho havarijného plánu a prípadne aj údaj o tom, či sa podnik nachádza v blízkosti územia iného členského štátu a existuje možnosť závažnej havárie s cezhraničnými účinkami.

Členské štáty boli požiadané, aby nahlásili podiel podnikov, v prípade ktorých informácie uvedené v prílohe V k smernici neboli k dispozícii. Celkovo sa toto ustanovenie vykonáva dobre a informácie sú neustále dostupné verejnosti, a to aj elektronicky, v prípade 96 % všetkých podnikov v celej EÚ. Väčšina členských štátov ustanovenia smernice Seveso III týkajúce sa neustálej dostupnosti informácií podľa prílohy V plne dodržiava. Iba obmedzený počet členských štátov oznámil, že informácie požadované podľa prílohy V nie sú v súvislosti s niektorými podnikmi vyššej úrovne neustále dostupné. V prípade väčšiny z nich sa tieto informácie sprístupňovali verejnosti na požiadanie. Zistili sa aj nejaké chyby v nahlasovaní.

([17]) Zdroj: správy členských štátov o vykonávaní a eSPIRS.

Tieto informácie sú znázornené na *Obrázok 5.*

Obrázok 5: Podiel podnikov, v prípade ktorých sú informácie uvedené v prílohe V neustále dostupné verejnosti ([18])

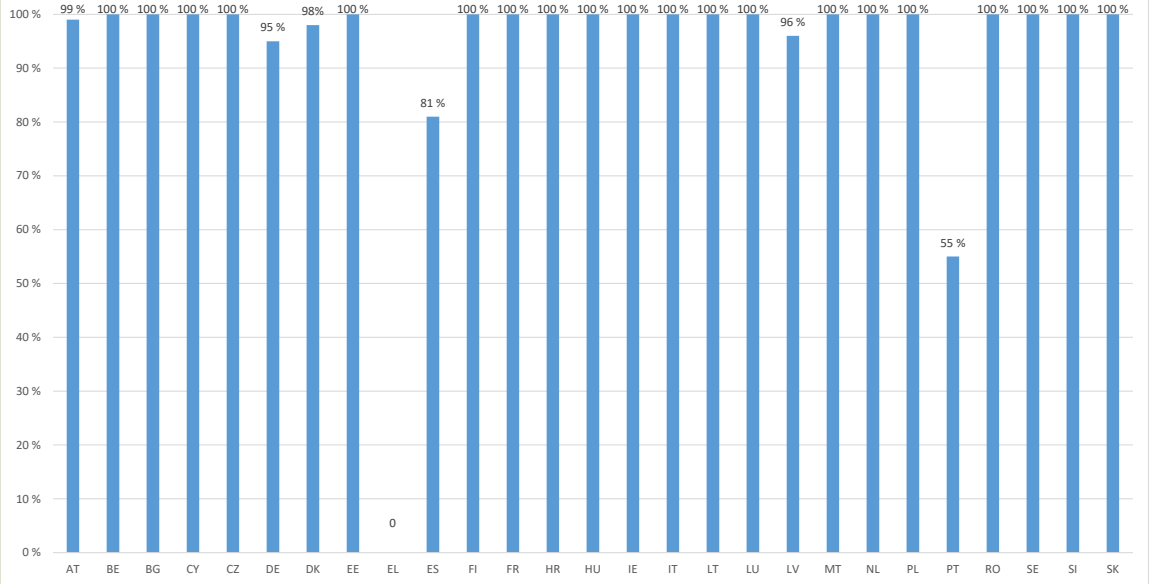
V článku 14 ods. 2 písm. a) sa vyžaduje, aby len v prípade podnikov vyššej úrovne členské štáty zabezpečili, aby všetky osoby, ktoré by mohli byť pravdepodobne dotknuté závažnou haváriou, pravidelne dostávali informácie o bezpečnostných opatreniach a o tom, ako sa majú správať v prípade závažnej havárie, a to bez toho, aby si tieto informácie museli vyžiadať.

V roku 2022 boli informácie o bezpečnostných opatreniach a o tom, ako sa osoby majú správať v prípade závažnej havárie, aktívne sprístupnené dotknutej verejnosti v prípade 96 % všetkých podnikov vyššej úrovne v krajinách EÚ27. Ide o zlepšenie v porovnaní s predchádzajúcim vykazovaným obdobím, počas ktorého boli takéto informácie sprístupnené v prípade 91 % všetkých podnikov vyššej úrovne v krajinách EÚ27, pričom väčšina členských štátov plne dodržiava ustanovenia smernice Seveso III a len niekoľko členských štátov uviedlo, že informácie nie sú sprístupnené. Tieto informácie sú znázornené na *obrázku 6.*

Najčastejšie používaným prostriedkom, prostredníctvom ktorého boli informácie o bezpečnostných opatreniach a o tom, ako sa osoby majú správať v prípade havárie, počas vykazovaného obdobia neustále dostupné, bol internet (22 členských štátov EÚ), po ktorom nasledovali letáky (5 členských štátov EÚ), noviny a plagáty.

([18]) Zdroj: správy členských štátov o vykonávaní.

Obrázok 6: Percentuálny podiel (%) podnikov vyššej úrovne, v prípade ktorých boli aktívne sprístupnené verejnosti informácie o bezpečnostných opatreniach a o tom, ako sa osoby majú správať v prípade havárie[19]

1.1.4. Kontroly

V článku 20 smernice Seveso III sa od členských štátov požaduje, aby zaviedli systém kontrol a program kontrol pre všetky podniky. V podnikoch vyššej úrovne sa majú kontroly vykonávať každých 12 mesiacov a v podnikoch nižšej úrovne každých 36 mesiacov, pokiaľ nie je zavedený program kontrol založený na systematickom posudzovaní nebezpečnosti.

Podľa článku 20 ods. 5 systematické posúdenie nebezpečnosti príslušných podnikov musí byť založené aspoň na potenciálnych vplyvoch dotknutých podnikov na ľudské zdravie a životné prostredie, ako aj na dodržiavaní požiadaviek smernice Seveso III v minulosti. Týmito kritériami sa musí zabezpečiť prinajmenšom rovnaká úroveň účinnosti, aká existuje v prípade kontrol vykonávaných na ročnom alebo trojročnom základe. Toto ustanovenie sa vzťahuje na podniky vyššej aj nižšej úrovne.

Vo vhodných prípadoch sa zohľadňujú aj konkrétne zistenia z kontrol vykonaných podľa iných právnych predpisov EÚ.

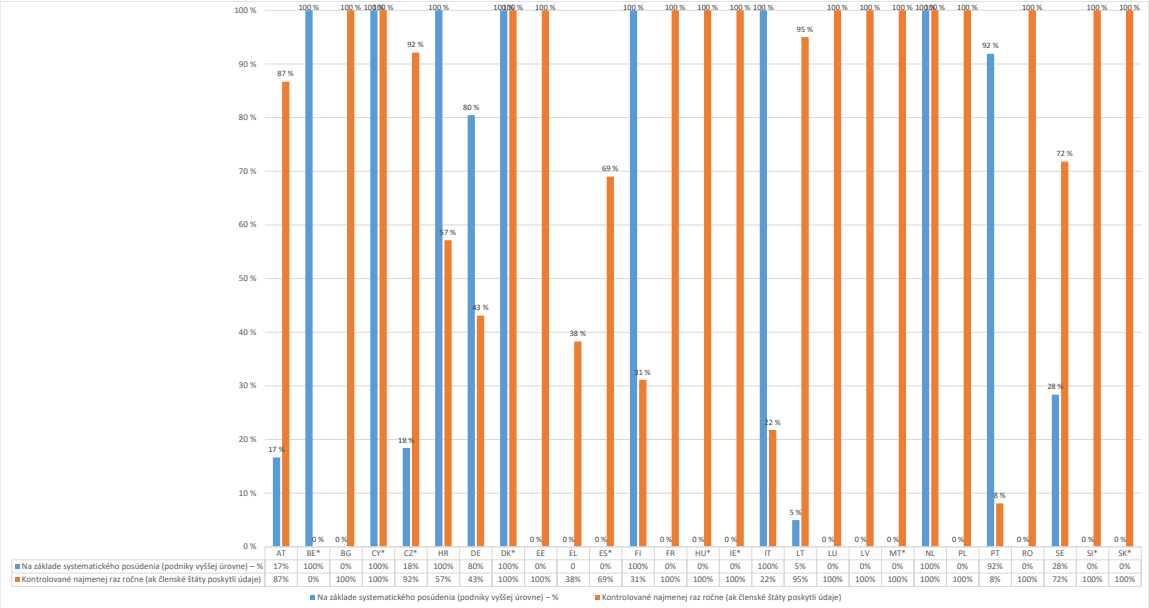
Na základe údajov nahlásených príslušnými orgánmi za vykazované obdobie bolo v priemere 65 % podnikov vyššej úrovne v krajinách EÚ27 kontrolovaných aspoň raz ročne (pozri *Obrázok 7*). V prípade ostatných podnikov bol program kontrol vrátane frekvencie prehliadok v podniku založený na systematickom posúdení nebezpečenstva závažnej havárie v dotknutom podniku ([20]).

([19]) Zdroj: správy členských štátov o vykonávaní a eSPIRS.

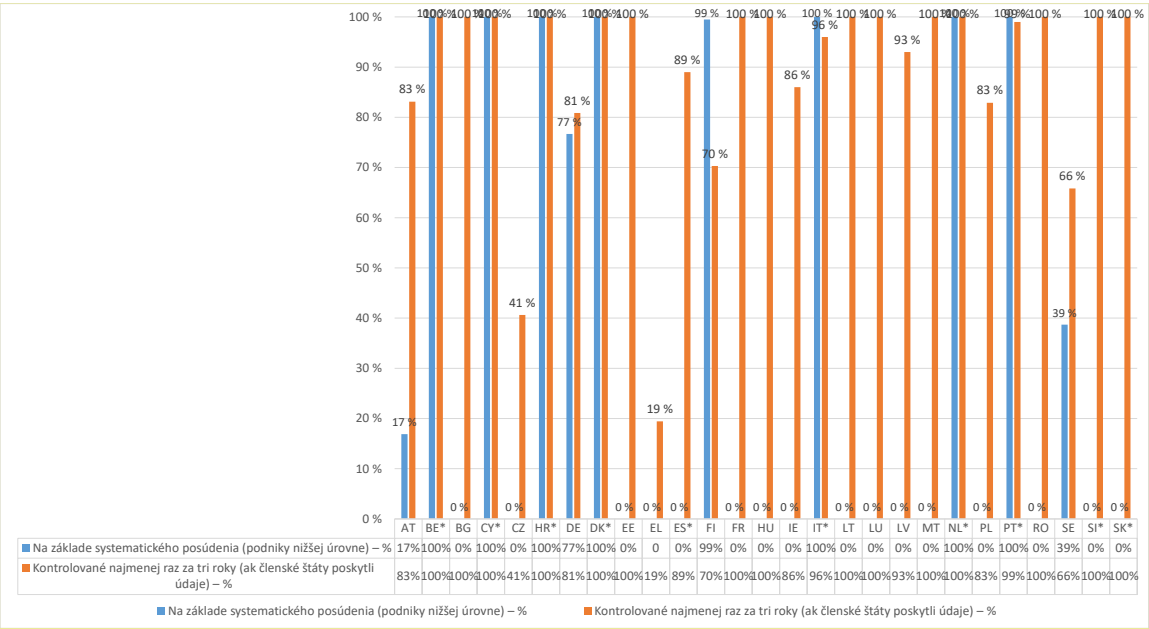
([20]) Niektoré členské štáty nahlásili prekrývajúce sa údaje medzi týmito typmi kontrol, keďže niektoré podniky sú kontrolované na základe systematického posúdenia nebezpečenstva závažných havárií a takisto kontrolované aspoň raz ročne.

V prípade podnikov nižšej úrovne sa kontroly vykonávali v priemere aspoň raz za tri roky v 86 % podnikov nižšej úrovne v krajinách EÚ27 (pozri *obrázok 8)* ([21]).

Obrázok 7: Podiel podnikov vyššej úrovne, v ktorých vykonávajú kontroly členské štáty[22]

Obrázok 8: Podiel podnikov nižšej úrovne, v ktorých vykonávajú kontroly členské štáty ([23])

Celkovo sa podiel podnikov vyššej úrovne kontrolovaných aspoň raz ročne v období 2019 – 2022 v porovnaní s predchádzajúcim vykazovaným obdobím znížil, pričom 65 % podnikov vyššej úrovne sa kontroluje každý rok oproti 69 % v predchádzajúcom

([21]) V prípade podnikov vyššej úrovne niektoré členské štáty nahlásili prekrývajúce sa údaje, keďže niektoré podniky sa kontrolujú na základe systematického posúdenia, pričom sa stále kontrolujú každé tri roky.

([22]) Zdroj: správy členských štátov o vykonávaní a eSPIRS.

([23]) Zdroj: správy členských štátov o vykonávaní a eSPIRS.

vykazovanom období. Podiel podnikov nižšej úrovne, v ktorých sa vykonáva kontrola aspoň raz za tri roky, sa však od posledného vykazovaného obdobia zvýšil zo 65 % na 86 %. Niekoľko členských štátov uviedlo, že v období 2019 – 2022 sa v ich krajine vykonávali kontroly menej často z dôvodu pandémie COVID-19.

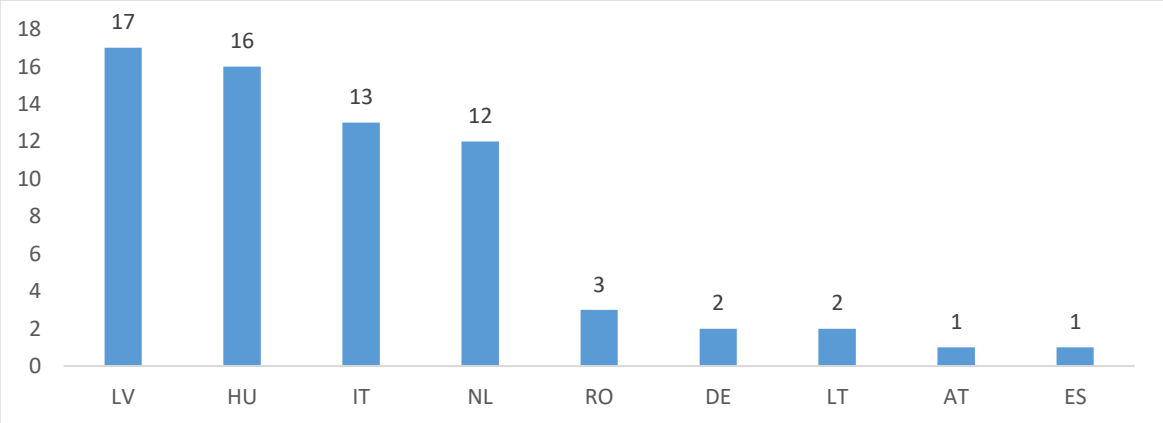
Väčšina členských štátov uviedla, že v ich vnútroštátnych právnych predpisoch alebo administratívnych usmerneniach sa stanovujú koordinované alebo spoločné kontroly s kontrolami vykonávanými podľa iných právnych predpisov EÚ, najmä smernice 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách ([24]) alebo smernice (EÚ) 2015/2193 o stredne veľkých spaľovacích zariadeniach ([25]).

1.1.5. Zákaz prevádzky, sankcie a ďalšie donucovacie nástroje

Podľa článku 19 smernice Seveso III členské štáty musia zakázať prevádzku každého podniku, ak opatrenia prijaté prevádzkovateľom na účely predchádzania závažným haváriám a zmiernenia ich následkov majú vážne nedostatky, napríklad závažné zlyhania pri prijímaní potrebných opatrení stanovených v správe o kontrole.

Deväť členských štátov počas vykazovaného obdobia nahlásilo zákaz prevádzky podniku z dôvodu vážnych nedostatkov opatrení prijatých prevádzkovateľom na účely predchádzania závažným haváriám a zmiernenia ich následkov. Týkalo sa to 67 podnikov, čo predstavuje 0,6 % všetkých podnikov Seveso v krajinách EÚ27 (pozri *obrázok 9*).

Obrázok 9: Celkový počet podnikov, ktorých prevádzka bola počas vykazovaného obdobia zakázaná ([26])

([24]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) a smernica Rady 1999/31/ES o skládkach odpadov zmenená smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1785 z 24. apríla 2024 (Text s významom pre EHP).

([25]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2193 z 25. novembra 2015 o obmedzení emisií určitých znečisťujúcich látok do ovzdušia zo stredne veľkých spaľovacích zariadení (Text s významom pre EHP).

([26]) Zdroj: správy členských štátov o vykonávaní.

1.2. Štatistiky o závažných haváriách

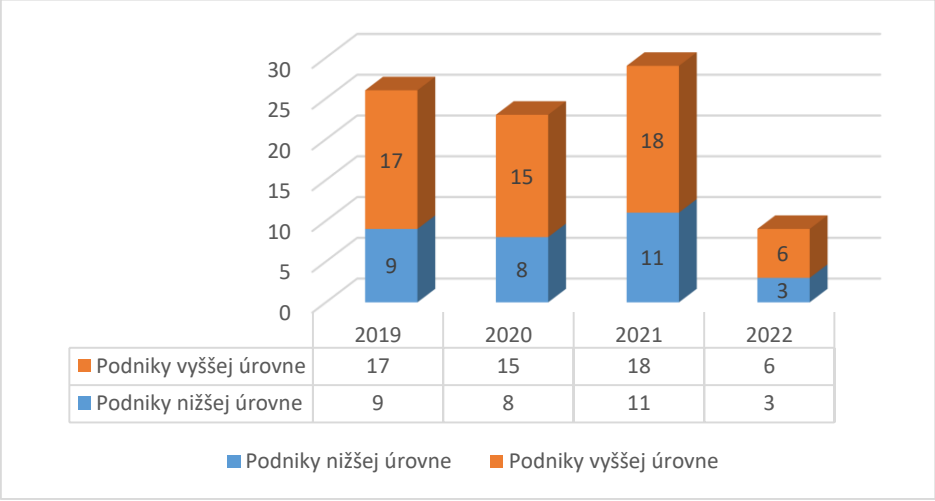
Počet závažných havárií je jedným z kľúčových ukazovateľov pri hodnotení celkovej účinnosti smernice Seveso III, pokiaľ ide o minimalizáciu počtu takých havárií a ich škodlivých vplyvov. Podľa článku 18 sa od členských štátov vyžaduje, aby Komisii oznámili závažné havárie, ktoré sa stali na ich území a ktoré spĺňajú kvantitatívne kritériá stanovené v prílohe VI:

- Kritérium 1: každá závažná havária, ktorá spĺňa tieto podmienky: s prítomnosťou nebezpečných látok, spôsobujúca zranenie osôb a poškodenie nehnuteľností, spôsobujúca bezprostredné poškodenie životného prostredia, spôsobujúca poškodenie majetku, spôsobujúca poškodenie v cezhraničnom meradle.
- Kritérium 2: havária alebo bezprostredná hrozba závažnej havárie, ktorú členské štáty považujú z technického hľadiska za dôležitú pre ciele predchádzania veľkým haváriám a obmedzenia ich následkov a ktorá nespĺňa kvantitatívne kritéria stanovené v kritériu 1.

Nahlasovanie takýchto udalostí sa uskutočňuje prostredníctvom špecializovanej databázy (eMARS) ([27]), ktorá je k dispozícii členským štátom s cieľom uľahčiť výmenu skúseností z havárií s prítomnosťou nebezpečných látok s cieľom zlepšiť predchádzanie chemickým haváriám a zmierniť ich možné následky.

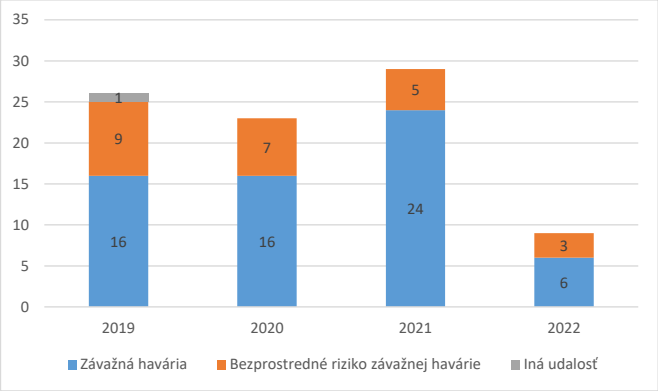
Počas vykazovaného obdobia 2019 – 2022 bolo v databáze eMARS ([28]) uverejnených celkovo 87 havárií, z ktorých 62 bolo nahlásených ako závažné havárie (spĺňajúce prvé kritérium prílohy VI), 24 ako bezprostredné hrozby závažných havárií a jedna ako „iná“ udalosť, ako je znázornené na *obrázkoch 10 a 11*. Počas celého obdobia sa väčšina doteraz uverejnených havárií stala v podnikoch vyššej úrovne (čas, keď sa môžu správy dokončiť a uverejniť, sa môže líšiť v závislosti od toho, kedy sa kontroly a právne procesy s konečnou platnosťou ukončia).

Obrázok 10: Počet havárií podľa roku vzniku a podľa úrovne v rokoch 2019 – 2022 ([29])

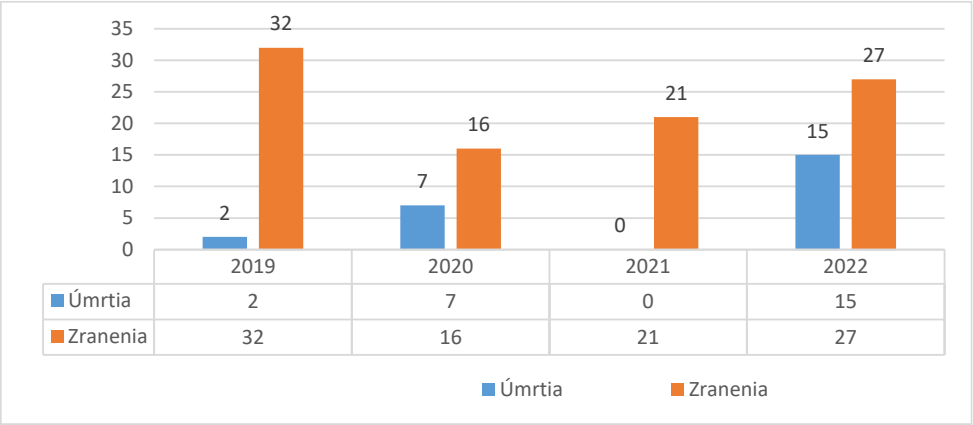
([27]) EUROPA – Informačný panel eMARS – Európska komisia.
([28]) Zdroj: eMARS. Havárie, ktoré sa ešte riešia alebo vyšetrujú, a havárie, pri ktorých je správa ešte v štádiu rozpracovania, neboli nahlásené.
([29]) Zdroj: eMARS.

Obrázok *11: Počet havárií podľa roku vzniku a podľa typu udalosti v rokoch 2019 – 2022* ([30])

Vykazujúce členské štáty zverejňujú aj údaje o počte úmrtí a zranení pri závažných haváriách a o počte havárií, pri ktorých došlo k úmrtiam a zraneniam (pozri *obrázok 12*). Počas vykazovaného obdobia 2019 – 2022 bolo celkovo nahlásených 21 incidentov, ktoré zahŕňali úmrtia (39 úmrtí v podniku a jedno úmrtie mimo podniku), a 22 incidentov, ktoré zahŕňali zranenia (127 zranení v podniku a 28 zranení mimo podniku). 35 havárií splnilo prahové kritérium poškodenia majetku v podniku v hodnote najmenej dvoch miliónov EUR podľa bodu 4 písm. a) prílohy VI k smernici Seveso III.

Obrázok 12: Počet úmrtí a zranení pri závažných haváriách Seveso v členských štátoch EÚ v rokoch 2019 – 2022[31]

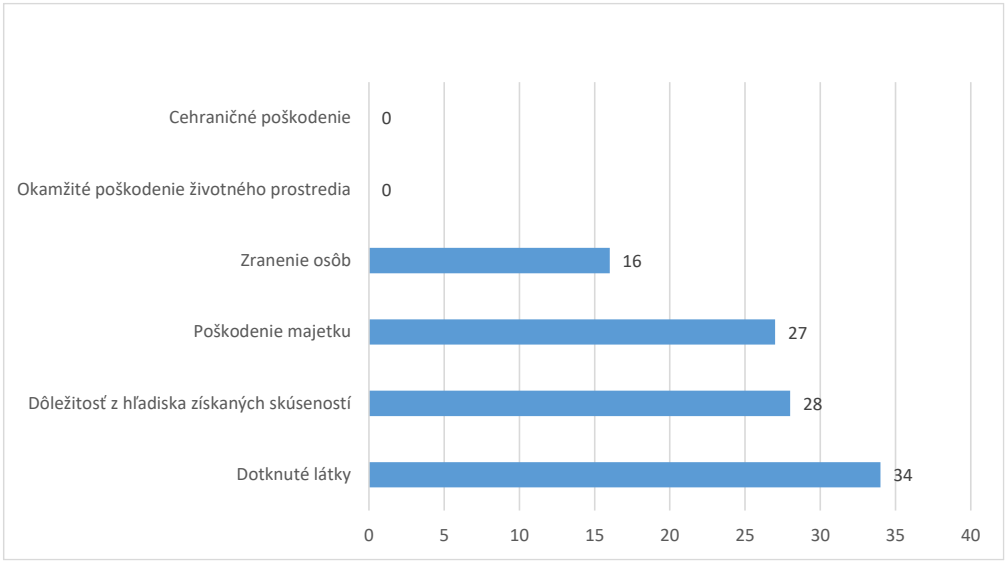

Najbežnejšie uvádzané kritériá hlásenia závažnej havárie Komisii, zo šiestich kritérií stanovených v prílohe VI, boli počas celého obdobia 2019 – 2022 tieto (pozri *obrázok 13*):

- množstvo dotknutej látky,
- dôležitosť z hľadiska získaných skúseností,
- poškodenie majetku.

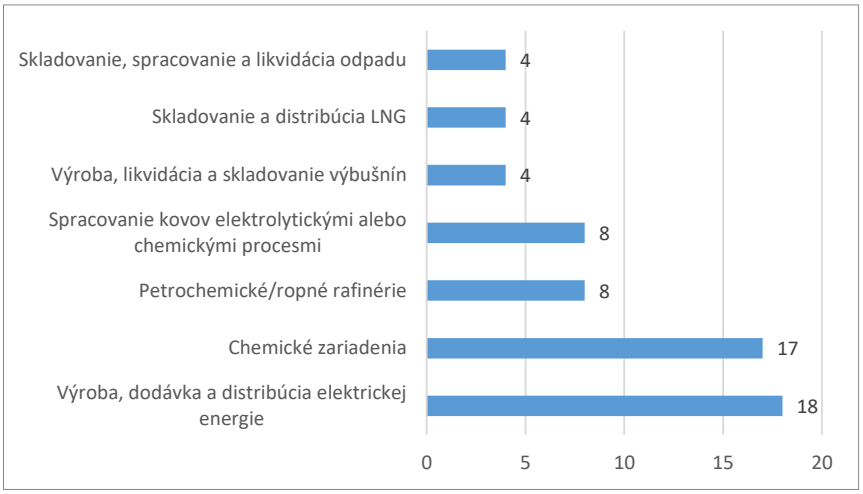
([30]) Zdroj: eMARS.
([31]) Zdroj: eMARS.

Obrázok 13: Kritériá nahlasovania závažných havárií do databázy eMARS v období 2019 – 2022 ([32])

Pokiaľ ide o dotknutú priemyselnú činnosť, zo zhromaždených údajov vyplýva, že vo vykazovanom období boli najnáchylnejšie na závažné havárie chemické zariadenia (33 havárií) a petrochemické a ropné rafinérie (29 havárií) (pozri *obrázok 14*).

Obrázok 14: Počet havárií a incidentov v rokoch 2019 – 2022 podľa druhu činnosti[33]

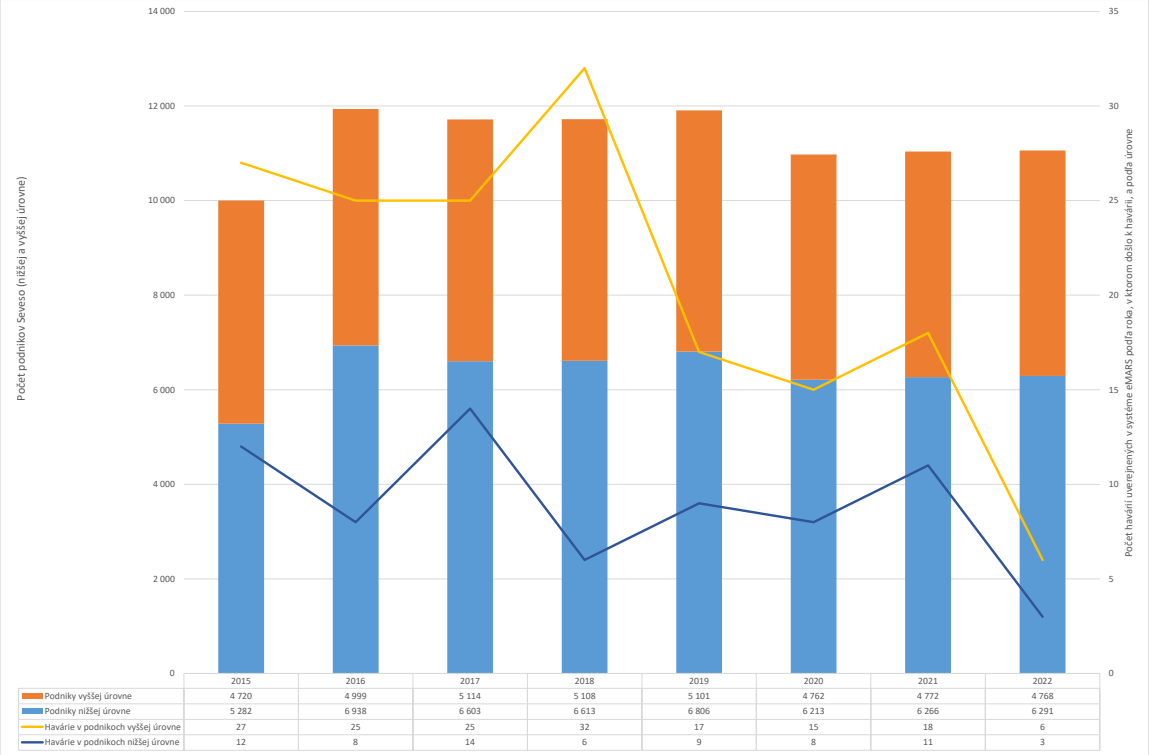

Tieto údaje sú dôkazom, že smernica Seveso III významne prispieva k dosiahnutiu nízkej frekvencie závažných havárií.

Obrázok 15: Počet havárií v súvislosti s počtom podnikov Seveso v rokoch 2015 – 2022

([32]) Súčet kritérií nahlasovania je vyšší než celkový počet nahlásených havárií, pretože jedna havária môže spĺňať viaceré kritériá.

([33]) Zdroj: eMARS.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Podniky vyššej úrovne	4 720	4 999	5 114	5 108	5 101	4 762	4 772	4 768
Podniky nižšej úrovne	5 282	6 938	6 603	6 613	6 806	6 213	6 266	6 291
Havárie v podnikoch vyššej úrovne	27	25	25	32	17	15	18	6
Havárie v podnikoch nižšej úrovne	12	8	14	6	9	8	11	3

2. ĎALŠÍ POSTUP NA ZLEPŠENIE PREDCHÁDZANIA PRIEMYSELNÝM HAVÁRIÁM

Údaje nahlasované členskými štátmi o vykonávaní smernice Seveso III poskytujú užitočné informácie pre určovanie opatrení potrebných na ďalšie zlepšovanie predchádzania priemyselným haváriám. Na tento účel boli určené štyri hlavné opatrenia:

1. zlepšenie vykonávania a dodržiavania;
2. uplatňovanie zjednodušeného a racionalizovaného nahlasovania v nasledujúcich vykazovaných obdobiach;
3. posilnenie výmeny získaných skúseností a osvedčených postupov medzi členskými štátmi a Komisiou;
4. riešenie nových výziev v oblasti priemyselnej bezpečnosti súvisiacich so zmenou klímy a s energetickou transformáciou.

Zlepšenie vykonávania a dodržiavania smernice Seveso III

Smernicu Seveso III mali členské štáty transponovať do 31. mája 2015**.** Transpozičné opatrenia oznámili všetky členské štáty.

Komisia medzitým pozorne monitorovala správnu transpozíciu smernice, pričom v súčasnosti je otvorených šesť konaní proti členským štátom za nesprávnu transpozíciu smernice Seveso III.

Informácie uvedené v oddiele 1 poukazujú na niekoľko pretrvávajúcich problémov v určitých členských štátoch, ktoré sa týkajú vykonávania a testovania vonkajších havarijných plánov a informovania verejnosti. Komisia preskúma základné dôvody nedodržiavania smernice v týchto členských štátoch, aby posúdila, či sú dôsledkom štrukturálnych problémov, a v takom prípade by Komisia prípadne zvážila začatie konania

o nesplnení povinnosti[34]. Takéto nedostatky by mohli viesť k zvýšenému riziku havárií, čím by sa narušili ciele smernice.

S cieľom ďalej podporovať vykonávacie úsilie členských štátov bude Komisia naďalej riešiť kľúčové problémy okrem iného prostredníctvom výmeny názorov v rámci špecializovaného výboru Seveso, expertnej skupiny a technických pracovných skupín, ako aj prostredníctvom usmerňovacích dokumentov a technických správ.

Zjednodušenie a zefektívnenie nahlasovania

V roku 2022 bolo prijaté vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2022/1979[35] s cieľom zlepšiť proces nahlasovania podľa článku 18 ods. 1 a článku 21 ods. 3 na účely poskytovania informácií Komisii o umiestnení priemyselných podnikov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice Seveso III, a o výskyte závažných havárií. Prepracovanie dvoch databáz Seveso eSPIRS a eMARS Európskou environmentálnou agentúrou (EEA) a ich začlenenie do „*Európskeho portálu priemyselných emisií*“ ([36]) viedlo k vytvoreniu centralizovaného „jednotného kontaktného miesta“, ktoré príslušným orgánom, priemyselným odvetviam, mimovládnym organizáciám a verejnosti poskytuje množstvo informácií o rôznych aspektoch týkajúcich sa týchto priemyselných zariadení. Prispieva to k prebiehajúcemu úsiliu o vytvorenie integrovaného rámca monitorovania v oblasti nulového znečistenia, ako je stanovené v *Ceste k zdravej planéte pre všetkých (hlavná iniciatíva 9)*.

Ďalšie vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2025/113 bolo prijaté 23. januára 2025 a stanovuje sa v ňom nový formát na oznamovanie informácií od členských štátov o vykonávaní smernice Seveso III ([37]) podľa článku 21 danej smernice.

Cieľom tohto nového rozhodnutia je zlepšiť relevantnosť a kvalitu údajov poskytovaných členskými štátmi a zároveň znížiť administratívnu záťaž v súlade so záväzkami Komisie vyplývajúcimi z jej nových politických usmernení na roky 2024 – 2029. V tejto súvislosti boli povinnosti členských štátov nahlasovať informácie podľa uvedeného vykonávacieho aktu výrazne zjednodušené a zefektívnené v porovnaní s predchádzajúcim formátom nahlasovania stanoveným vo vykonávacom rozhodnutí Komisie 2014/896/EÚ, pričom sa zabezpečil aj zmysluplný zber informácií pre ďalšie kolá podávania správ, počnúc obdobím 2023 – 2026 (ktoré sa má vykazovať v roku 2027), so zameraním na číselné a štandardizované údaje.

Posilnenie výmen medzi členskými štátmi a Komisiou

Práca so získanými skúsenosťami zo závažných priemyselných havárií a kontrol je kľúčovým pilierom smernice Seveso III. Je nevyhnutná na udržanie kultúry priemyselnej

([34]) V súlade s prioritami presadzovania, ako sa stanovuje v oznámení Právo EÚ: Lepšie výsledky pomocou lepšieho uplatňovania práva [C(2016) 8600 final].

([35]) Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2022/1979 z 31. augusta 2022, ktorým sa stanovuje formulár a databázy na oznamovanie informácií uvedených v článku 18 ods. 1 a článku 21 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok a ktorým sa zrušuje rozhodnutie Komisie 2014/895/EÚ.

([36]) https://industry.eea.europa.eu/.

([37]) Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2025/113 z 23. januára 2025, ktorým sa stanovuje formát, pomocou ktorého majú členské štáty predkladať informácie o vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok, a ktorým sa zrušuje vykonávacie rozhodnutie Komisie 2014/896/EÚ.

bezpečnosti v celej Európskej únii a na zlepšenie predchádzania haváriám a zmierňovania ich následkov.

Za posledných 30 rokov Komisia poskytovala členským štátom technickú a vedeckú podporu, najmä vo forme analýzy priemyselných havárií a poskytovania spätnej väzby o získaných skúsenostiach.

Počas obdobia, na ktoré sa vzťahuje táto správa, Komisia naďalej úzko spolupracovala s členskými štátmi, aby v prípade potreby zlepšila budovanie ich kapacít. Zahŕňalo to najmä technickú pracovnú skupinu pre kontroly a program vzájomných spoločných návštev, v rámci ktorých sa môžu určiť a posúdiť opatrenia v oblasti výkonnosti, napríklad príprava spoločného vymedzenia ukazovateľov pre kontroly, vypracovanie usmernení alebo organizovanie seminárov venovaných osobitným politickým potrebám (napr. v oblasti zábavnej pyrotechniky, výbušnín a dusičnanu amónneho v nadväznosti na niektoré konkrétne závažné havárie s prítomnosťou týchto nebezpečných látok). Komisia takisto poskytla podporu pri analýze priemyselných havárií a súvisiacich rizík a následkov.

Riešenie nových výziev v oblasti priemyselnej bezpečnosti súvisiacich so zmenou klímy, s bezpečnostnými rizikami a energetickou transformáciou

Dosiahnutie cieľov smernice Seveso III v súčasnosti čelí novým výzvam spojeným s očakávaným zvýšením intenzity a frekvencie prírodných javov v dôsledku zmeny klímy a s vývojom nových technológií, ktoré sprevádzajú energetickú transformáciu. Európska únia navyše čelí bezpečnostným rizikám spojeným s ruskou agresiou na Ukrajine a nepriateľskými hybridnými aktivitami.

Prírodné nebezpečenstvá, ako sú zemetrasenia, záplavy, búrky, extrémne teploty atď., môžu spôsobiť závažné havárie s prítomnosťou požiarov, výbuchov a únikov toxických látok v podnikoch, ktoré spracúvajú, skladujú alebo prepravujú nebezpečné látky. Tieto technologické „vedľajšie účinky“ vplyvov prírodných nebezpečenstiev sa nazývajú NATECH (prírodné nebezpečenstvá spôsobujúce technické katastrofy) a v posledných rokoch sú predmetom čoraz väčšieho záujmu v oblasti predchádzania katastrofám a riadenia rizík na miestnej, štátnej a medzinárodnej úrovni.

Okrem toho, vzhľadom na prísne záväzky týkajúce sa dekarbonizácie EÚ a v súčasnosti prebiehajúce opatrenia na transformáciu zdrojov energie vlády jednotlivých štátov na celom svete vrátane EÚ prijímajú politiky a stratégie na postupné vyraďovanie fosílnych palív a prechod na udržateľnejšie zdroje energie s cieľom zmierniť zmenu klímy. S týmito novými technikami sú však spojené potenciálne environmentálne, zdravotné a ekonomické nebezpečenstvá, ako aj riziká pre budúci vývoj a prijatie verejnosťou, ak prispejú k závažným haváriám. V tejto súvislosti sa problémy súvisiace s bezpečnosťou batérií a vodíka, najmä v súvislosti so skladmi a uskladnením, považujú za kritické ([38]).

V tejto súvislosti bude výmena vedomostí, skúseností a osvedčených postupov medzi orgánmi a odborníkmi základným prvkom opatrení potrebných na zabezpečenie harmonizovaného vykonávania smernice Seveso III a na riešenie týchto nových výziev. Je to kľúčové na zabezpečenie toho, aby úsilie o zmiernenie zmeny klímy neviedlo

([38]) Komisia (oddelenie pre nebezpečenstvá závažných havárií) a Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) napríklad od roku 2023 organizujú sériu webových seminárov o rizikách spojených s vodíkovým palivom, čím podporujú výmenu vedomostí a skúseností o týchto nových rizikách spolu s krajinami EÚ a OECD a expertmi.

k znečisteniu životného prostredia a ku katastrofám, a na zaistenie bezpečnosti a blahobytu verejnosti v EÚ.

3. ZÁVERY

Smernica Seveso III, ktorá sa vzťahuje na viac ako 11 000 podnikov, v ktorých sa môžu nachádzať nebezpečné látky, zohráva dôležitú úlohu pri nasmerovaní EÚ s vysokou mierou industrializácie k napĺňaniu ambície nulového znečisťovania predchádzaním priemyselným haváriám. V období 2005 – 2022 bol počet závažných havárií v EÚ každoročne v priemere nižší než 30 ročne, pričom ich vplyvy neustále klesali. V období 2019 – 2022 sa tento počet dokonca znížil na 22 závažných havárií ročne ([39]). Táto smernica sa všeobecne považuje za referenčný štandard politiky v oblasti priemyselných havárií a v mnohých krajinách sveta slúži ako legislatívny vzor.

Z analýzy správ členských štátov vyplýva, že smernica Seveso III sa v EÚ celkovo dobre vykonáva a že v porovnaní s predchádzajúcim vykazovaným obdobím došlo k zlepšeniu vykonávania ustanovení smernice Seveso III. Pandémia COVID-19 však vyvolala aj osobitné výzvy pri vykonávaní kontrol a testovaní vonkajších havarijných plánov. Nasledujúce vykazované obdobie bude dôležité na potvrdenie toho, že tieto výzvy boli skutočne konjunkturálne.

Vzhľadom na to Komisia uznáva, že treba pokračovať v úsilí o predchádzanie závažným haváriám, ako sa požaduje v Európskej zelenej dohode a v akčnom pláne nulového znečistenia. Súvisí to aj s novými politickými usmerneniami Európskej komisie na roky 2024 – 2029, v ktorých je agenda pripravenosti a bezpečnosti EÚ kľúčovou prioritou.

Komisia je preto naďalej odhodlaná spolupracovať s členskými štátmi s cieľom zlepšiť predchádzanie priemyselným haváriám, pripravenosť a reakciu na ne a zabezpečiť harmonizované vykonávanie smernice v krajinách EÚ27. V tejto súvislosti sa Komisia bude ďalej usilovať o zintenzívnenie výmeny najlepších postupov v oblasti prevencie priemyselných havárií, prípravy a reakcie na ne s členskými štátmi a o uľahčenie vzájomnej výmeny skúseností získaných z predošlých havárií.

Komisia okrem toho uznáva potrebu zvýšiť úsilie v oblasti informovania verejnosti a komunikácie s cieľom zachovať kultúru bezpečnosti a uľahčiť účinné reakcie v prípade havárií. Bezpečnosť nie je náklad, ale investícia ([40]).

V zmenenej geopolitickej situácii a v kontexte, keď sa Európa otepľuje dvakrát rýchlejšie ako celosvetový priemer, je prepojenie medzi bezpečnosťou, ochranou a environmentálnymi aspektmi adaptácie na zmenu klímy pre Komisiu na obdobie

([39]) Údaje získané zo systému eMARS, ktoré nezahŕňajú údaje o novovytvorených správach o haváriách, pri ktorých môžu byť správy v štádiu rozpracovania, a údaje o haváriách, ktoré sa ešte vyšetrujú. Okrem toho sú uverejnené údaje v systéme eMARS neúplné, pretože k nahláseniu incidentov môže dôjsť v priemere šesť mesiacov až dva roky po ich vzniku.

([40]) Závažné havárie môžu mať za následok priame a nepriame vplyvy, ktoré sú spojené so značnými potenciálnymi nákladmi, ako sú ľudské náklady (nefinančné a finančné) a náklady spojené s evakuáciou, poškodením budov, prerušením činnosti, dočasným premiestnením podnikov a službami reakcie na núdzové situácie. Okrem toho možno peňažne vyjadriť širšie vplyvy, napríklad vplyv na mieru nezamestnanosti a trh s bývaním, environmentálne náklady, dôsledky pre vnútroštátny dodávateľský reťazec, vplyv na letecký priemysel a náklady vlády na následné vyšetrovanie. RR1055 Modelovanie hospodárskych vplyvov havárie v podnikoch s veľkým nebezpečenstvom (hse.gov.uk); hazards-26-paper-46-modelling-the-human-and-economic-costs-of-major-industrial-accidents.pdf (icheme.org).

2025 – 2029 vysokou prioritou. V tejto súvislosti je smernica Seveso III kľúčovým nástrojom na dosiahnutie priorít novej Európskej stratégie únie pripravenosti ([41]), aby sa lepšie zvládli riziká, zabezpečila sa príprava na krízy a zvýšila sa bezpečnosť a ochrana nášho obyvateľstva. V kombinácii s Dohodou o čistom priemysle ([42]) to bude základom udržateľnej prosperity a konkurencieschopnosti Európy.

([41]) Spoločné oznámenie Európskej komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o Európskej stratégii únie pripravenosti [JOIN(2025) 130 final], 26.3.2025.

([42]) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Dohoda o čistom priemysle: spoločný plán konkurencieschopnosti a dekarbonizácie [COM(2025) 85 final], 26.2.2025.